

Administrativă: Administrația: Tipografia: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30. Pentru abonamente sau schimburi: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30. Lăsați mai înainte în Viena: K. N. Hassestein & Vogler (Otto Kasa), H. Schalek, Alois Herndl, M. Döcker, A. Oppel, J. Dornberger; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Danks; în Hamburg: A. Steiner. Prețul inserțiilor: o serie de inserții pe o colțură 8 cr. și 3 cr. simbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială. Reclame pe pagina a III-a o serie 16 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în fiș-careți
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrației, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fr. v. a., pe trei luni 3 fl. Unu exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 269.

Brașov, Sâmbătă, 4 (16) Decembrie

1893.

Sturdza în cestiunea națională.

Brașov 3 Decembrie v.

Discușiunea, ce s'a încinsă și-lele acestea în Senatul României asupra cestiunii române, trebuie să ne intereseze de sine înțeles pe noi Români asupriți, despre cari a fost vorba, în rëndul înteu și în cea mai mare măsură.

Acăsta cestiune a fost ridicată de d-lu Dimitrie Sturdza, actualul șef al opozițiunii liberale din țară, unul din vechii și distinși omeni de stat ai României.

Discursul d-lui Sturdza — pe care cetătorii noștri, încât se referă la cestiunea română, îl au înaintea ochilor — se împarte în două părți: una, care trată despre marele principiu de viață al românismului din răsăritul Europei, principiu, ce a fost atât de bine și nimerit caracterisat de d-sa ca cestiune comună de existență națională, și alta, care se ocupă de modalitatea rezolvării cestiunii și de divergențele de opinii, ce ar exista în privința acăsta între cele două mari partide ale țării, partida liberală din opozițiune și partida conservatoare dela putere, se ocupă cu un cuvânt de lupta dintre opozițiune și guvern în cestiunea națională, pe care noi prea bucuros am caracteriza-o ca o emulațiune în a afla cele mai potrivite mijloce pentru priincioasa deslegare a acăstei cestiuni.

Partea a doua a discursului d-lui Sturdza, mai conține afară de acăsta și un moment forte important, ce ne interesează direct pe noi, pentru că vorbitorul desăfură intrinca, pe basa informațiilor, ce le are despre situațiunea noastră și despre dorințele și nuiunile noastre, ale Românilor dintre

Tisa și Carpați, un program formal de guvernament, ce-lu recomandă ca directivă în acțiunea sa națională guvernului român, care, după d-lu Sturdza, ar trebui să mijlocască o împăcaciune între Români și Maghiari.

În ce privesce marele principiu al apărării intereselor de existență comună națională, ce lăgă pe Români din statul român independent de sorțea fraților lor supuși statelor vecine, d-lu Sturdza îl resumază atât de admirabil, și cind:

.....„Națiunea are interese permanente, între cari alu existenței, nemului stă mai pe sus ca ori-care altul. Existența trebuie apărată, individualitatea națională ne atinsă a tuturor Românilor trebuie conservată. Vom isbuti să o apărăm și să o conservăm, — ori regatul României însuși va peri, căci el nu pte exista fără de ceilalți Români din statele vecine. Când ei vor fi striviți, va suna curându și césul nostru cel de pe urmă.”

La acăsta noi nu mai putem adauge, decât expresiunea viuei bucurii și satisfăcțiunii, ce o simțim, când vedem să desăfurându-se de pe tribuna Senatului român ideile și principiile, ce ne însuflețesc și pe noi și ne dau speranță și curaj în luptele grele de apărare a individualității noastre naționale.

Cât pentru lupta dintre opozițiune și guvern în cestiunea națională, ce se accentuează, mai mult decât ar pute să fiă folositor cauzei în discursul d-lui Sturdza însuși, noi o urmărim cu interes încordat și cu via dorință, ca ea să facă loc cât mai curându unei depline înțelegeri în modul de procedere și în întrebunțarea mijloce-

loru pentru ajungerea marelui scop comun, dorință ce mișcă peptul nostru cu atât mai puternic, cu cât vedem și ne convingem și cind, ce putere mare desăfură dușmanii existenței noastre naționale în contră-ne prin solidaritatea lor în cestiunile naționale. Urmărim, cimeu, cu cel mai încordat interes acăsta luptă dintre partidele țării, der nu ne simțim chiamați nică îndreptățiți de a ne amesteca într'insa și de a da sfatură fraților noștri din România liberă cum să reguleze afacerile lor interiore de partid.

Vom trece der cu atât mai ușor peste acăsta parte a discursului d-lui Sturdza, care formază polemia cu guvernul și partida dela putere, și ne vom opri numai la partea din urmă, care ne privesce direct pe noi, tractându despre dorințele și aspirațiunile noastre, c'unu cuvânt despre programul nostru național.

Trebuie să marturisim din capul locului, că am fost surprinși de conclusiunile, ce le face d-lu Sturdza în special față cu cestiunea transilvană, pe basa premisei solidarității în apărarea existenței neamului românesc, și fără voia am trebuit să exclamăm: premisă mare, conclusiuni mici!

D-sa înainte de tôte pretinde ca guvernul român să ia asupră rolul unui „samsar onorabil al unei împăcaciuni drepte între Români și Maghiari” și pune astelă „împăcaciunea” ca scop principal al acțiunii guvernului în cestiunea transilvană, pe când din propria sa espunere rezultă, că scopul principal al acțiunii acăsteia nu pte fi decât o înțeleptă și bine cumpenită conclucrare a statului român pentru apărarea și asigurarea esis-

tenței naționale a Românilor din regatul ungar, care este și pentru elu o cestiune de existență.

Căci este invederat, că o împăcaciune se pte face ori nu se pte face, se pte face în favorul ori în detrimentul intereselor de existență ale Românilor, der unu lucru, precum a accentuat așa de escelent d-lu Sturdza, stă mai pe sus de ori ce eventualitate, de ori ce casualitate: apărarea existenței însăși, păstrarea neatinsă a individualității naționale.

Pentru acăsta existență, pentru acăsta individualitate națională a lor, luptă Români de dincăce de Carpați de secul și, în decursul luptelor crăncene, ei și-au format convingerile lor în privința împăcaciunilor, cu cari mereu iau imbiat contrarii neamului lor, și în consecență și-au formulat postulatele lor în programul național.

Acăstu program național cuprinde der rezultatul esperiențelor lor seculare despre aceea, că în ce condițiuni ar fi asigurată libera dezvoltare a individualității lor naționale și ei ar puté trăi în pace și armonie cu conlocitorii lor maghiari.

Când e vorba der de a veni în ajutorul cauzei Românilor transilvăneni, nu pte exista altă directivă mai bună, mai sigură și mai neapărată, decât directiva, ce-o dă programul lor național.

Și aici e punctul, care, cu părere de rău trebuie să o spunem, ne desparte cumplit de vederile desăfurate de d-lu Sturdza în partea din urmă a vorbirei d-sale.

D-sa nu-și ia ca punct de plecare programul nostru național, ci, gândindu-se mereu la rolul de „samsar cinstit” ce, după d-sa, ar trebui să-l aibă guvernul român

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Promisiunea de căsătoriă.

De Richard March.

Dela început și până astăzi, la tôte poporele civilizate, promisiunea de căsătoriă a fost considerată, ca o învoire séu solemnă încheiată, ce nu se mai pte strica. Neșnarea promisiunei de căsătoriă, mai ales după schimbarea inelelor, simbolul credinței, era amenințată cu anumite pedepse forte simțitoare. În evul mediu trecea un infamă acela, care nu-și implinea promisiunea de căsătoriă, deore ce acăsta promisiune era privită, ca un drept cășăgat deja. Cât de mult o prețuia ori ce om, dovedesce faptul următor:

Jagello, marele duce din Litvania, în 1345 a lăsat să-i petască pe Hedviga, regina Poloniei, acăsta însă fiind logodit cu Vilhelm, ducele de Austria, Jagello dedă sărbătorește, că plătesce ducelui, ca desdanare 200.000 fl. — o sumă colosală de mare pe vremea aceea, — decât el ar doborâ la mâna reginei.

Împăratul Frideric al IV-lea din casa de Habsburg a trebuit să-și audă împătări, ba și vorbe aspre dela Alfonso, regele Neapolei, fiindcă trăgânase de-a lua

în căsătoriă pe nepotă-sa; Lenora, princesa de Portugalia, deși promisiunea de căsătoriă era de multă dată.

Chiar și Napoleon al III ajunses într'o strimțora forte mare din cauza neșnării unei promisiuni de căsătoriă. Elu adevă, încă pe când era președinte al republicei, sta în relațiuni intime cu Miss Howard cea bogată, căreia promițându-i, că o va lua de nevastă, înălțându astfelu pe tronul Franciei, i-a succes a storce dela ea mai multe milioane, — banii de lipsă la esecutarea loviturei de stat din 1851. Când însă avea să se cunune cu contesa Eugenia Montijo, Napoleon, într'unu mod fin de tot, depărtă cu Miss Howard din Paris. Der acăsta, înțelegându de căsătoriă lui Napoleon, îndată s'a re-norsu cu firma voință de-a compromite pe împărat cu epistolele, ce le avea dela elu. Poliția lui Napoleon însă a sciut să pună la adăpost epistolele din vorbă și acăsta damă atât de desamăgită, n'a avut încătrău și a trebuit să se îndestulască cu titlul de contesă de Beauregard și cu castelul de același nume, primite ca prezentu dela Napoleon. De altmintrelea mai primia densa dela împăratul câte 5,440,000 franci din când în când, cu cari însă de loc nu era mulțămită.

E lucru firesc, că nu numai celor din case princiare, ci și muritorilor de rëndu le cade greu frângerea promisiunei de căsătoriă. Așa cetiamu mai zilele trecute, că tribunalul din Frankfurt l. Main a pronunțat sentința, față de unu tiner, ce și-a frântu promisiunea dată, că séu să se căsătorească cu respectiva fată, séu să-i plătescă o despăgubire de 20,000 mărci, în terminu de două luni.

După cum se scie, în Anglia sunt la ordinea zilei astfelu de procese, în cari frumusea abandonată pretinde despăgubire în bani dela necredinciosul séu amant. Procesele de natura acăsta se pertractază mai cu semă la tribunalul din Cveen-Bench și se termină de obicei la osendirea acusatului la plățirea despăgubirei hotărâte, care însă variază forte mult în ce privesce mărimea ei. Așa mai deunăzi unei învătorese germane i s'a judecat o despăgubire de 200 funți sterlingi dela unu compatriot al séu, acusat pentru neșnarea promisiunei; pe când d-nei M. i s'a judecat o despăgubire numai de câteva centime. Pertractarea procesului acăstei dōmne avu unu decurs de totu hazliu. S'a constatat adevă, că dōmna M. în prima oră, când sorțea a întâlntu cu tinerul croitorășu Cohen, l'a și încurecat într'unu

discurs despre căsătoriă și mai ca și cu forța l'a făcutu, ca să se considere, ca cel mai favorit al ei. În aceste împregiurări tinerul, luându-l gura pe dinainte, face promisiunea de căsătoriă, asigură numai pentru ca să nu atragă asupr-și mania amabilei veduve; îndată însă ce s'a depărtat dela ea tinerul nu s'a mai gândit la așa ceva. Acestea fiind constatate, judele aduce sentința, ca veduva M. să capete, după cum amu șis, o despăgubire de câteva centime. Acăsta a trebuit să se întâmple numai spre a satisfăce legii, care consideră ca obligatōre promisiunea de căsătoriă, de s'ar fi făcut în ori-ce formă și în ori-ce împregiurări, fiindu pedepsit frângerea ei cu despăgubire.

Lucru de sine înțeles, că spre a dovedi călcarea promisiunei de căsătoriă, partida contrară trebuie să producă dovești. Aceste dovești în cea mai mare parte constau din epistole de amor. Ele ilustrează, în mod forte viu, potențarea séu micșorarea dragostei. Ajunge să privesc și nu mai titula acestor scrisori, căci — spre a aduce numai unu exemplu din marea mulțime a lor — epistola primă are titla: „Stimată Domnișoră!” a doua, mai confidențială: „Iubită Domnișoră!” a treia epistolă de-odată începe cu: „Adorată Elenă!” în

spre a face posibilă o împăcare între noi și Maghiari, trece peste acel program și stabilește o directivă specială a stăruințelor de împăcare, înșirându anumite puncte, asupra cărora crede, că ar trebui să stăruiască guvernul român.

Printr'asta d-lu Sturdza ajunge la nisele concluziunii, cari departe de a clarifica situațiunile, cum dorește d-sa, le încurcă și mai mult.

Punctele de eventuală împăcare între Români și Maghiari, ce le înșiră d-sa, în credința, că Români s'ar învoi cu ele decât Ungurii le-ar acorda, nu numai că nu consună cu postulatele programului nostru național, d-er sunt chiar în mare parte în contradicție cu el.

Ca dovadă cităm numai afirmarea d-lui Sturdza, că ceea ce voru Români ar fi „respectarea și aplicarea sinceră a legii de existență a naționalităților” — adică tocmai a acelei legi, care a fost totdeauna combătută de către Români, ca în cel mai mare grad vătămătoare drepturilor și libertății lor.

Poate, că d-lu Sturdza, când a formulat acele „puncte de directivă” se se fi pus în pozițiunea unui ministru-șef român, care își dă totă silința a câștiga pe colegul său ungar pentru realizarea unei „drepte împăcări” între Români și Maghiari.

Acosta — decât ar reuși — ar fi în totu cazul numai o împăcare de complexitate și de nevoi; unde ar rămâne însă atunci marea chestiune a garanției existenței noastre naționale?

Se poate însă, ca noi, cari nu suntem inițiali în ale diplomației, să nu fi înțelesu în toate destul de bine pe d-lu Sturdza. D-er în orice casu, putem să-l asigurăm, că aici poartă vina și d-sa, care cu programul său de împăcare ne-a adus în fața marelui principiu de existență națională, ce l'a desfășurat, în mare confuziune.

Ne-amu creșut datoru a arăta aici, în generalu, impresiunile, ce le-amu primitu din discursul distinsului bărbat de statu român, la care, fiindu acestu discursu în întregul său de-o importanță deosebită politică, vomu trebui negreșit să revenim nu numai odată.

Sârbii și partida apponyistă.

— Din dieta ungară. —

Cu ocaziunea desbaterei bugetare, a vorbitu în ședința de alaltăieri a dietei și

deputatul de naționalitate sârbă, Paul Drakulits, care face parte din partida lui Apponyi. Se înțelege, că pentru acestu Sârbu rătăcit în tabăra ungară opozițională, nu există program mai minunat, care se garanteze mai bine viitorul Sârbilor, decâtu programul lui Apponyi. D-er se vedem, ce păreri desvôltă, între marginile acestui program, deputatul Drakulits:

În patria noastră vécuri întregi au fostu necunoscute frecările de naționalitate, și tendințele separatistice ale naționalităților erau necunoscute. Numai în véculu de față anumite *cercuri din Viena*, cari au fostu mari dușmane a libertății poporului, s'au nisuitu, — pentru ajungerea scopului lor — se sémene neînțelegere și ură între fi patriei noastre, deșteptându astfel dorințe și ambiții separatistice, numai ca absolutismul să-și asigureze tendințele sale. Acosta le-a și succesu în parte, ba la 1848 au vătămătu chiar integritatea Ungariei, rumpându o parte din ea, într'unu modu, care nu corăspunde de locu dreptului publicu ungaru.

Agitația acosta de susu în josu a făcutu, că cu ocazia restabilirii constituției, naționalitățile nemaghiare se priviau streine în propria lor patriă, și de aici se explică, că și înainte de era constituțională anumite agitațiuni de naționalitate au aflatu teren fructiferu. Față cu acosta ar fi trebuitu guvernul ca îndat după restabilirea erei constituționale, atâtu guvernul, câtu și întregu societatea maghiară să-și dea silința a dărâma păreții de despărțire și pe cale amicală a face pe naționalități să înțelgă, că ele sunt egale cu Maghiarii, au datorințe și drepturi egale (Aprobări în stânga).

D-er în privința acosta guvernul și societatea maghiară n'au făcutu mai nimic și rolul acesta a fostu pus pe umerii inteligenței naționalităților. Inteligența sârbă a corăspunsu cinstit acestu rol, așa încat pot să susțină firmu și cu mândria, că *masa populațiunii sârbești nu-și formulă dorințe, cari sînt în contradicție cu integritatea Ungariei și cu independența deplină a națiunii maghiare.* (Aprobări generale). Mai pot susține, că între Sârbi nu există separatismu național, în înțelesu politicu, și decât totuși există tendințe de naționalitate cu caracteru internu și mai multu de interesu localu, pe cari nise agitatoru neștempărați le folosesc pentru ajungerea scopului lor, *vina o poartă numai guvernarea rea de până acum.* Da, reaua guvernare, căci și guvernele precedente au neglijat multe în privința acosta, ér guvernul actualu încă nu face nimic pentru vindecarea răului, și urmările relei administrațiuni poporului sârbesc le atribuie împrejurării, că nu e maghiaru. *Funcționarii nu cunosc limba*

poporului și astfel, ne putându-i asculta plângerile, nici nu poțe să-și facă dreptate.

D-er se vă spun eu pe scurtu, cari sunt dorințele Sârbilor? Etă-le:

Noi în Ungaria, în genere, *nu cunoscem naționalitate deosebită*, noi nu vrem să formăm naționalitate deosebită și nici nu ne trebuie lege deosebită de naționalitate. Ținemu dreptu o vătămăre, când pentru noi s'aduce o lege deosebită, fiă din orice cauză. Față cu acosta însă *pretindem, ca nici unu cetățen alu statului să nu fiă favorizat, numai din simpla pricină, că limba lui maternă este cea maghiară.* Concedem, ca limba oficiasă a statului să fiă limba maghiară, d-er în schimb pretindem, ca *poporul să-și poată folosi limba lui maternă* la acele lucrări ale vieții politice, unde și elu este părtașu. (Aprobări în stânga). Noi concedem, ca limba statului să o studieze fiă-care cetățen, d-er din potrivă *nu recunoștem, că ar fi în dreptu, de-a ne cere cineva, ca în detrimentul nostru să fimu orțați a vorbi de-odată două limbi.* (Strigări în dreapta: ce însemnă?) Noi concedem, că în activitatea culturală a națiunii trebuie atrași toți fiir patriei, dimpotrivă pretindem, *ca nime să nu ne împiedece în cultivarea limbei materne.*

Eu n'am încredere în guvern, fiindcă elu nu face nimic pentru a vindeca relele de naționalitate.

SCIRILE ȚILEI.

— 3 (15) Decemvre.

Doctoratul pentru științele juridice cassat. Ministrul instruciunii publice, conte Albin Csáky, a prezentat dietei un proiect de lege prin care cassază doctoratul pentru științele juridice și prevede numai un esamen de statu, obligatoru pentru toți aceia, cari voescu să ocupe un post. După noulu sistem științele juridice trebuie să le aibă și aceia, cari își alegu cariera în administrația, și din potrivă juriștii practici încă trebuie să trecă peste un esamen teoreticu din științele de statu. De sine se înțelege, că noua lege va scote din vigore legea din 1883, despre calificațiune.

— 0 —

A patra prelegere publică se va ține, în sala gimnasiului român din locu, luni în 6 (18) Decemvre c. la orele 4 p. m. De astă-dată va vorbi d-ra *Augusta Glodariu*, despre „*grădinile de copii*”. Inceputul la 4 ore p. m.

— 0 —

† **Dr. Lazar Dokici**, fostul ministru șef sârbesc, a murit în noptea de 13 Dec. n. c. la *Abbazia*, unde se dusesse pentru a-și căuta de sănătatea sdruncinată, într'o climă mai dulce. Elu suferă de mai multu timp de o bôlă de plumăni. Înainte cu câte-va zile numai a primit elu apro-

barea dimisiunii sale din postul de ministru-șef. Regele Alexandru s'a învoit numai cu greu, ca să primescă demisiunea acestui bărbat, care în timpuri critice a primit sarcina guvernului asupra sa și care a adus atâtea jertfe pentru mersul regulat al afacerilor statului sârbesc. Dokici a murit în etate de 49 ani. Elu a absolvit facultatea de medicină la Viena unde a fostu unu din cei mai zeloși studenți. Elu însă n'a practicat multu timp medicina, ci a fostu numit profesor la școala superioară din Belgrad unde preda științele naturale și fiziologia. Dr. Dokici a fostu guvernorul prințului. Elu a instruat pe fiul regelui în științele naturale, și a avut o mare înrîurire asupra educațiunii actualului rege. După abdicarea regelui Milanu în 1889, elu a fostu numitu presidentu alu consiliului de statu și curatoru alu averii ténérului rege. Elu a avut o mare aplecare pentru radicali cu cari s'a unitu în timpul din urmă. — Corpul lui Dokici va fi dus la Belgrad.

— 0 —

Situațiunea regelui sârbesc. Lui „*Kölnische Zeitung*” i-se telegrafiază din Belgrad, că evenimentele, ce s'au desfășurat în timpul din urmă în Serbia, au umplut de mari îngrijiri pe părinți ténérului rege *Alexandru*. Milanu și-a esprimat aceste îngrijiri către Natalia, care numai decât a făcutu pași la curtea din Petersburg, ca la casu, decât situația ténérului rege va deveni insuportabilă față de radicali, să-i garanteze spriginul curții rusești. Țarevna, printr'unu om de încredere, a informatu pe Natalia, că nici ea, nici bărbatul ei nu voru lăsa în baltă pe regele Alexandru. Milanu a spus unu prietinu alu său, că lucrurile au luat întru adevăr o turnură forțe serioasă în Serbia; regele Alexandru va rămâne în Belgrad numai până când nu-l va amenința pericolul; îndat însă ce ora acestuia va bate, elu se va refugia la Petersburg.

— 0 —

Etate înaintată. În Giula muri de curându unu om, anume Mihailu Szabados, în etate de 105 ani. Elu are unu băiatu de 82 ani. Nepoții și strănepoții săi sunt așa de numeroși, încat ar pute popula unu sat.

— 0 —

Unu abate înecat. Se scrie din Fiume cu data de 13 n. c.: Abatele din Banjaluka, Bonaventura *Baier*, cădu în mare, tocmai când voia să se sue într'unu vaporu, ce pleca la Zara. Unu pășitor de vană și alți doi omeni se repeziră și-lu scoseră din apă. Elu mai dedea încă semne de viață; doctorul ce veni în grabă n'avu decât să constate mórtea. Elu muri în timpul acesta. Nenorocitul aparținea de

fruntea celei de a patra stă scrisu: „*Scumpa mea Lină!*”; a cincia: „*Angerașul meu!*”. Totu cam așa în a șeșea, șeștea, opta și a noua.

Epistola a decea însă are numai titlul „*Iubită Lină!*” Acuma trebuie, că s'a întâmplat ceva! Și cumcă în adevăr unu gunoiu a picat în lapte, dovedesce în deajunsu titlul epistolei a un-spre-decea, care este: „*Domnișor!*”...

Nu este ore acosta scară a amorului unu romanu? Ba da, d-er! Și sfîrșitul acestor soiu de romane ni-lu arată pățania unu lordu, care acusat fiindu de d-ra Elena, pentru frângerea promisiunii de căsătorie, a fostu osendit la plățirea unei despăgubiri de 200 funți sterlingi.

Însă nu numai dame, ci și bărbai devin părăsiți, și în durerea lor se ridică cu procese contra frumóselor... fără inimă. Acosta ni-o dovedesce d-lu Valentin, unu burlacu de 55 ani, care cu lacrimi în ochi se plânse judei dela tribunalul Queen's-Bech, că nu mai are plăcere de viață, de când miss Povelcea de 46 ani, fosta gospodăriță a uncheșului său, de curându răposat, i-a declarat, că nu-și poțe ține promisiunea dată, de a se cununa cu el.

Miss Povel, în credința, că va scăpa de Mr. Valentin cu o despăgubire de vre-o 20 mărți, n'a negat întru nimic promisiunea făcută. Însă judele a avut totuși mai bună părere despre valoarea personalității sale, prețind-o la 25 funți sterlingi (cam 300 fl.); d-er ea plăti forțe ușor acosta sumă, fiindcă moștenise dela susu numitul uncheșu, pe lângă alte moșii, și unu număr de 11.000 funți, (132.000 fl.) în bani gata. În ast-feliu de împrejurări e lesne de înțeles „durerea” lui Mr. Valentin.

De-altfelu strictetea, cu care procede legea acosta față de cei ce-și frângu promisiunea de căsătorie, în Anglia, d-er mai cu sémă în America, a favorizat și unu inconvenient: *speculațiunea*. În permanență se găsescu aventurieri, cari vénéză după jertfe acomodate și avute totu-odată, și vai de aceia, cari se lasă orbiți și atrași de frumșetea esternă a acestor femei și le facu promisiuni de căsătorie, — căci unu „*da*” neprecugetat, de repeșite-ori a costat sute de mii.

Charles Dickens, în cartea sa „*Pichvichiren*”, arată în modu forțe intuitiv, cum fără de-a fi datu cuiva promisiunea de căsătorie, poți fi osendit pentru frân-

gerea aceleia. Este cu deosebire interesant a afla, din acosta scriere măestră, cum în Anglia se găsescu unu felu de advocat, cari pentru o recompensă corăspundătoare din câștig, se ocupau exclusiv cu purtarea unor procese de acosta natură. Precum în toate însă, așa și în acosta privință, America stă în frunte. Sunt acolo multe de speculante, cari profită de acosta lege, pentru a trage pe sfôra pe unu său pe alții, mai ales decât jertfa e destul de tenace și lasă, ca afacerea să vină la un procesu, — scandalu public!

Sunt însă și state, în cari promisiunea de căsătorie trebuie să fiă răscumpărată în toate împrejurările. Între astfel de state, locul primu ilu ocupă China, unde este iertat, ca bărbatul să-și alunge nevasta, decât nu-i place, avându de-a suporta o singură pagubă... perderea darurilor de nuntă. Acosta procedură a bărbatului o justifică, poțe, împrejurarea, că elu, sormanul, în cele mai multe casuri nu-și poțe vedea mirăsa, decât numai după împlinirea tuturor formalităților de cununie. O chineză însă nici-odată nu vine în poziția, de a frânge promisiunea de căsătorie, din simplul motiv, că ei nu-i este permis a promite nimărui mâna, ci e silit a

se mărita după acel ténér, pe care ilu dau părinți săi.

Nu impunerea, nici interdicerea de căsătorie exercitată de părinți, este cauza număróselor tragedii de amoru, în Europa și America, ci promisiunile de căsătorie, date în modu ușuratecu și inconștient. Așa unu june neapolitanu a făcutu promisiunea de căsătorie unei Englese, care ilu iubia și cu orice preț voia să-lu aibă de bărbat. Curându după aceea însă lui îi păr rău și nu voi să scie nimic de acea promisiune. Urmarea a fostu grozavă: În an. 1839, dinaintea ochilor calcătorului de cuvântu, Englesa se aruncă în craterul Vesuvului. Totu din ast-fel de cauze ne-nuștră înși s'au inveninat, imputat, sau că și-au căutat mórtea în valurile apelor. Și până-i lumea, acosta totu așa va fi, pentru-că de promisiunea de căsătorie sunt legate — celu puțin după părerea celorlto amorași — viața și fericirea viitorului, și necredința unei părți aruncă pe cealaltă în desperațiune adencă, pe care, de siguru, numai naturile cele mai ordinare o pot vindeca cu bani.

0..

ordinul trappiștilor. La elu s'au găsit valori în suma de 2600 fl.

—o—

Pianistul Sauer a concertat ieri în Clușiu. Sala era înșesată de public, succesul a fost uriaș și artistul a fost în serbătorit.

—o—

Unu culegător de litere română poate imediat aplica în tipografia „A. Mureșianu” din Brașov.

—o—

Concertul ce va da muzica militară Duminecă la 17 Dec. n. c. în sala hotelului „Europa” va avea următorul program: 1) Bh. Tahrbach: Archiducele Francisc Ferdinand Este marș. 2) Erkel: Uvertură la opera „Hunyadi László”. 3) I. Strauss: „Impăratu” vals. 4) Härtl „Serenadă” (Te salut) pentru violoncel cu ocompagnament. 5) Sullivan. Divertissement din opera „Mikado”. 6) Klein: Fantesie românească „Suvenir de Mehadia”. 7) Kómzák: Prager Stammlätter, mare potpuriu 8) Rosenkranz: Postillon d'Amour vals. 9) R. Wagner: Pilgerchor und Lied an den Abendstern, din opera Tannhäuser 10) I. Král „Ein Treffer, galop. — Inceputul la 8 ore.

Procesul avocatului G. Manu contra „Erdélyi Hiradó.”

(Raportu specialu alu „Gaz. Trans.”)

II.

Clușiu, 13 Decemvre n. 1893.

La orele 11 și 3/4, președintele dete cventul d-lui Benel, apărătorul d-lui Manu: Prin publicarea articolului incriminat, colegul și amicul său a fost adencu vătmat în onora și reputaținea sa. Se provoca la poziția onorifică, ce o ocupă Manu, și dice, că unu astfel de bărbat e gata a-și jertfi chiar și viața, numai să-și salveze onora morală. Decă Gav. Manu n'ar fi consciu de trecutul său nemaculat, de sigur nu aducea cauza înaintea curții cu jurați, elu însă, convinsu în lă său sufletu, a intentat procesul arătându, că-lu depune cu totă încrederea în mâinile juraților. Nu de multu a avut loc în acestă sală a tribunalului procesul „Repli.....”

Președ.: Mă rog, nu faceți astfel de abateri.

Benel: Atunci s'a dîșu, că „Valachului aici, nu i-se face dreptate”. Eță acum ocaziunea, când tribunalul pôte desmînți acestă afirmare. Arată apoi vătămarea, ce se face lui Manu prin afirmarea, că ar fi avocat fără diplomă, agitator, și mai ales prin pasagiul în care se dice, că Manu mörte merită, nu poziția în societate. Din istoria cu capul tăiat a nobilului maghiar nu-i nici unu cuvânt adevătat, pentru-că din contră Manu în decursul revoluției a făcutu serviciile cele mai patriotice. Cere pedepsirea autorului articolului infam, precum și pedepsirea redactorului responsabil. Se dovedescă acum jurații, că decă Românul are dreptate, jurații ilu absolvă!

G. Manu: Prietini și cunoștii — adătu Maghiari, cătu și Români — l'au făcutu atent: „cum cutezi a și cugeta la vre-o satisfacțiune din partea curții cu jurați din Clușiu!” Eu însă depun cauza mea cu încredere deplină în mâinile D-Vóstré, deorece sunt convinsu, că pe basa jurământului depus nu din interes și din frase góle, ci după adevăratul faptu veți judeca. Iși enumără apoi funcțiunile, robitu său în și după 1848. În 1848 a fostu notaru pe lângă deputațiune. Pe timpul răziderei lui Huszár, recunoșce că a mersu la Suci de sus, dér venind în Aprilie către Cășeu, a fostu constrinsu să aducă 10 stângini de niule la Deșiu, ca să ridice baricade în contra Austriacilor și Rușilor. Ajunsu în temniță, la a 2-a oră a 3-a și l'au jurat de scriitor și împreună cu Pataky conduceau, așa dicendú, lucrurile comitatului Dobăcei. În acelu timp totu bapte patriotice a implinit. Decă pica la închisore vre-unu rebelu maghiaru, vre-unu bonvedu, celú dintăiu lucru îi era să-lu

scape, decă putea. Și în privința acesta se provoca la persoane, cari sunt în viață încă. Pe cei ce suferiră și pe cei pribegiți, decă erau Maghiari, totdeuna i-a ajutat. Rógă pe jurați, ca bine să cumpănescă și considere cauza lui.

Urméză discursurile de apărare ale acusatilor.

Korbuly: În apărarea sa timbréză pe d-lu Manu ca pe celú mai periculosu agitator. Elú, „patriotul”, totdeuna s'a silitu să vegheze cu duplă atențiune asupra acelu curentu periculosu idee de stat maghiaru, alu carui simbură creșce în continuu și se desvóltă, culminându în peccatul hidu alu agitațiunei naționalităților. În adunările de protestare în contra Kisdodvorilor, ținute în Deșiu și Clușiu, nu credeți, d-lor jurați, că s'au petrecutu nu știu ce lucruri nevinovate! Acolo mai că au rósturnat statul maghiaru!... Demostră apoi, că *d-lu Manu nu e amic alu ideei de stat maghiaru* (Asta-i crima! — Rap.), nu e bărbat cu sentimente patriotice, ci unu dintre capii cei mai marcanți ai revoluționarilor valahi, dovadă meetingurile din 1891, la cari și Manu a luat parte și în cari Valachii se plängeau, că deacum înainte cu forța o să le ia copiii și să-i învețe unguresce. Cetesce apoi din opul profesurului Kádár („Belső Szolnok és Doboka megye tört. 1848/49) unde se spune, că *4 Români au bătutu 50 de husari* și dice, că acesta d-lu Manu o pôte crede, omú cu mintea sănătoșă însu!

Renegatul Armeanu nu vré să credă nici decum în patriotismul d-lui Manu, fiindcă acesta la tóte adunările de protestare în contra „ideei de stat național maghiaru” luă parte; ba în adunarea comitatului (Solnocú-Dobéca) din 25 Aprilie 1878, a pofitú să fiă pedepsit disciplinaru unu, carele a dîșu, că „n'ar fi tocmai curatá opinia aceea valachă”, în cari cuvinte d-lu Manu a vécutu vătmată însa-și nația românească. În adunarea comitatensă din 19 Apr. 1879 a propus d-lu Manu, ca comitatul cu toți notarii comunali, cu toți solgăbirii românesce să cörrespondze. Apoi mai pôte-se dice, despre unu ca acesta, că ar fi patriot?...

Vorbirea a însufleșit, veđi bine, pe toți lăcătarii, fotografi, pietrarii, neguțatorii, sticlarii, agenții și orologerii, căci aceștia au formatu curtea cu jurați. („civi liberi și independenți!” — Rap.) *Numai doi dintre ei au ceva calificațiune, toți ceilalți sunt nișce industriași simpli, între cari și trei Jidani.*

Dr. Jsssekutz: Intr'o vorbire lungă s'a silitu să arate, că d-lu Manu nu e bnnu patriot; decă e patriot, dice, **facă ca Moldován Gergely și ca procurorul Dr. Lázár Aurel, cari sunt neași Români**, (Măncă-i-ați imputăți, „patrioților!” — Rap.) „cari au curagiulu convingerei de a vorbi cu acelu tonu cătră poporú, cu care se pôte sădi patriotismu în sinulu poporului! Decă Manu ar fi avut sentimente maghiare, vó pótú asigura, că n'ar fi fostu numitú suprefectú în timpul absolutismului! Pe celú ce abonéză o fóiă ca „Népszerű”, nu-lu numescú guvernele lui Bach și Schmerling în oficii așa înalte. Decă Manu e bunu patriot, atunci în mijlocul agitațiunilor pășescă și elú: nu alătura agitatorilor, ci în contra lorú. Cere achitarea ambilor acusați.

După vorbirea lui Jsssekutz, **președintele** suspendă, la orele 1 și 1/2, petraclarea până la 3 ore, când veni rëndul la replica acusatilor. După 3 ore, **Benel**, avocatul d-lui Manu, răspunse la lunga apărare a lui Jsssekutz, combătându-lu cu argumente tari: Manu a luat parte la adunări ale naționalităților, dér unde a fostu, elú totdeuna a avut rolul „impăciutorului”. Iși susține acusa față cu ambii acusați.

G. Manu în replica sa spune, că nu ca Românu, ci ca bunu patriot a pășitú înaintea curții cu jurați. Ii pare rău, că apărătorul a voitú să facă cestiă de naționalitate, ca să seducă pe jurați. La adunarea de protestare contra proiectului de lege pentru Kisdodvoru, a luat parte, dér acesta nu-i nepatriotismu; atunci și confe-

rința episcopilor e anti-patriotică. A conchiămatu adunare, dér nu ca să agite. Elú cinstesce limba maghiară, ca „limbă a statului” (!!!), ceea ce dovedesce în destul silința și zelul său de a impune învățarea mai cu adinsu a limbei maghiare, pe când Iosif Rill, inspectorul școlilor populare, a dispus din contră, ca „să nu tortureze pe copii cu gramatica ungurescă”, (ce omú de omenii! — Rap.) érá Manu a pornitú cercetare disciplinară contra învățatorului. Vorbitorul declară în fine, că nu primesce lecțiuni de patriotism; este și elú așa bunu patriot, ca și oricare „*ujmagyar*”, care și-a renegat limba maternă. Cere oséndirea acusatilor.

Jsssekutz a replicatú în numele acusatilor. Négă, că a datú lecția de patriotism lui Manu, atăta a dîșu numai, că verdictul de achitare alu lui Manu, din 1848, arată cavalerismul maghiaru căruia trebuie să-i punem capetu, pentru-că altmintrelea acestu cavalerism maghiaru ar fi sinucidere maghiară. Nu-i adevăratu, că decă Românii, cari ținu adunări sunt vinovați, atunci episcopii, cari ținu conferențe asemenea sunt vinovați. Episcopii apără confesiuni; Manu însă a luatú poziția în contra ideei de stat maghiaru. I-ar fi plăcutu, decă și-ar fi datú părerea d-lu Manu și despre idea de stat maghiaru, ceea ce Manu n'a făcutu. (Firesce, fiindcă e rău patriot. — Rap.) Cere achitarea acusatilor.

Korbuly, în duplica sa, rógă pe jurați, că decă vréu să pedepsescă pe cineva, atunci pedepsescă-lu pe elú, ca redactoru, ér nu pe corespondentul (Glaser), care împreună cu alți soți, *fără nici o remunerațiune, implinesce misiunea veghiării asupra agitărilor naționale!* Nu a eșitú elú din școla „Tribunei”, ca să se ascundă dinaintea răspunsibilității; nu, elú ia asupra-și răspunderea.

În fine cu obrăsniciă demnă de unu Armenu renegatú aduce înaintea numele tribunalului *Axente Severu*. Comparéză casul lui, cu casul lui Manu: Și Axente Severu, dice, a avutú să se arete „omú cu sentimente unguresce”. (Ce aserțiune infamă! Rap.) Intr'o broșură edatá de elú, protestéză în contra afirmațiunei, că elú ar fi aprinsu Aiudul, și dice, că numai elú a scăpatu dela mörte pe părinții și surorile secretarului de stat Lukács Béla, ceea ce însă însu-și Lukács a desmînțit. Toemai așa stă lucrul și cu d-lu Manu. Vrę să fiă bunu Maghiar, cu tóte că e agitator. Cu sufletu liniștitú așteptă verdictul juraților.

Fiindcă **Glaser** n'a doritú să vorbescă, tribunalul la 5 ore d. a. a închisú discuția, ér jurații s'au retrasú spre a aduce verdictul. După 3 pătrări de oră jurații au fostu gata cu verdictul. Răspunsurile la întrebările puse au fostu acestea.

Privitoru la Glaser Simon: 1) Cuprinde-se în articolul incriminatú calumnia? — 3 da; 9 nu; 2) Cuprinde-se în art. incriminatú vătămarea de onore? — 6 da; 6 nu; 3) Auctorú e Glaser Simon? — 12 da. 4) *E vinovatú Glaser pentru calumniare?* — 1 da, 11 ba; 5) *Vinovatú este Glaser pentru vătămarea de onore?* — 5 da; 7 nu.

Privitoru la Korbuly Jozsef, redactorul diarului „Erd. Hir.”: 1) Pentru publicarea articolului făcutu-s'a vinovatú de negligearea datorinței și a atențiunei? — 12 nu; 2) Korbuly Jozsef e redactorul foii „E. H.”? — 12 da; 3) *E vinovatú Korbuly Jozsef?* — 12 nu.

Pe basa verdictului, președintele br. Szentkereszthy, numai decatu a exprimatú sentința în înțelesul căreia *atátú Korbuly Jozsef, redactorul lui „E. H.”, cătu și Glaser Simon sunt achitați. Gavrilă Manu e datorú a plăti spesele procesului în sumă de 194 fl. 60 cr. plus 100 fl. onorarú lui Jsssekutz*, pe cari acesta, a declaratú, că-i va dărui pentru „Kulturegyet”.

Raportorul,

Cestionariulu istoricu.

Primimú mai multe scrisori din Transilvania și Ungaria, prin cari suntemú rugați a face cunoscutú, care este terminulu

celú mai depărtatú pentru trimiterea răspunsurilor la *Cestionariulu istoricu*. În aceste scrisori se exprimă tot-odată dorința, ca terminulu pentru aceste cercetări istorice să se prelungească până după serbătorile Nascerei Domnului, de-ore-ce în sêrile cele lungi de iernă mai ușorú se pótú aduna dela țeranii români informațiunile necesare despre anticități și despre tradițiunile istorice din ținuturile de acolo.

Din parte-ne constatămú aici cu adencă mulțămire, că Cestionariulu nostru istoricu a fostu primitu cu multă bunăvoiniță din partea autorităților bisericesci și școlare, la cari a fostu adresatú. În timpu numai de-o jumétate de anu am primitú *mai multe sute de rapôrte*, cu informațiuni fôrte prețioșe, din diferite părți ale României, Transilvaniei, Bănatului, Ungariei și Bucovinei, așa, că astăzi avemú înaintea noastră adunatú unu materialu vastu, și cu totul nou, pentru studiulu istoriei noastre celei vechi. Însé fiindcă dorința noastră este, ca din părțile de preste Carpați, cari au formatú odată centrulu politicu și colonialu alu Daciei vechi, să avemú cătu de multe informațiuni serioșe despre anticități și radițiunile istroice, ce există a acolo, ast-felú amú cređutú, că e bine ca terminulu pentru adunarea acestorú cunoscințe archeologice, în ce privesce Transilvania și Ungaria, să se amâne până la 15 Februarie 1894, după cãlindarulú românescú.

Rugămú așa-dér pe toți onorabili Domni, preoți și învățatori, rugămú pe toți adevărații amici ai literaturii noastre, din Transilvania și Ungaria, cari vorú binevoi a se ocupa cu explorarea acestorú cestiuni istorice, să aibă bunetate a ne trimite rezultatulú cercetărilorú sale, celú multú până la 15 Februarie 1894, după cãlindariulu românescú.

Bucuresci, 1 Decemvre 1893.

Nic. Densușianu.

Strada Smărdanú Nr. 8.

DIVERSE.

Piticii. În fôia săptămănală „Nature” se găsesce o interesantă comunicare a colonelului Fraser asupra piticilor, cari trăescú în districtul Kournoul din guvernamentul Madras, nu departe de riulu Kistna. În limbă și inteligență nu se deosebescú de ceilalți indigeni ai acestei părți a Indiei. Se pare însă, că acești pigmei, aparținú toți la familii din care membrii bărbătesci au fostu pitici în mai multe generațiuni. Ei se cășătorescú de regulă cu fete indigene și copiii de genulu femeninú crescú, ca și ceilalți omeni. Băeții însă, când ajungú vârsta de 6 ani, încetéză de-a mai creșce séu celú puținú nu mai crescú într'unu modu normalu. Ei devinú pitici. Colonelulu Fraser descrie pe acești pitici, ca aprópe incapabili de a merge mai mulți pași. Acestă încetare de desvoltare este o adevărată bolă. Piticii suntú de altmintrelea spirite deștepte, suntú mai sănătoși și străescú mai multú, ca uriașii.

Colera pe mare. În timpul călătoriei dela costa ostú-africană la Barbadosa șalupei englese „Mendoza”, se declară odată colera pe bordú. Căpitanulu a căđutú celú dintăiu jertfă și holera lua așa marí proporții încatu în fiă-care di se arunca câte unu cadavru în mare, astfelú că după căpitanu mai muriră încă 15 omeni de serviciu; între cari ajutorulu căpitanului, pilotulu, mecaniculú și alți matrozí. Rémaseră numai 5 omeni pe bordú, cari erau într'o completă nesciință, cum se conducă vaporulu, astfelú că ei rătăciră mai multe săptămăni pe mare, și ajunseră până acolo, că isprăviră măncarea. Toemai se sfătuiau, care dintre ei să fiă jertfitu pentru a fi măncațu de ceilalți, când se ridică o furtună teribilă, care duse barca la țermú, unde se sdrobi de stânci. Din portú le veniră omeni în ajutorú și astfelú ei fură scăpați și imbarcați pe unu vaporu, ce mergea la New-York. Ei vorú fi predați consulului britanicu de acolo pentru a îngriji de repatriarea lorú.

Proprietarú: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorú responsabil: **Gregoriu Maiorú.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Decembrie 1893.

Renta ung. de aur 4%	116.35
Renta de corone ung. 4%	94.15
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	125.—
" " " " argint 4 1/2%	100.90
Oblig. " " " de ost. I. emis.	122.—
Bonuri rurale ungare.	94.50
" " croate-slavone.	98.25
Impram. ung. cu premii.	148.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	141.50
Renta de hartie austr.	97.40
" " argint " "	97.15
" " aur " "	118.20
Losuri din 1860.	145.75
A. ti. de-ale Băncei austro-ungară.	1005.—

" " ung. de credit.	417.—
" " austr. de credit.	343.50
Napoleon d'ori	9.94 1/2
Mărci imp. germ.	61.32 1/2
London (lire sterline).	124.75
Rente de corone austr.	96.55

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Decembrie 1893.

Banconote rom. Cump.	9.80	Vend.	9.85
Argint român.	9.75	"	9.80
Napoleon-d'ori	9.90	"	9.90
Galbeni	5.88	"	5.93
Ruble rusești	1.30	"	1.32 —
Mărci germane	61.—	"	61.05
Lire turcești	11.10	"	—.
Scris. fono. „Albina” 6%	—.	"	—.
" " " 5%	101.50	"	102.50

A V I S Ū!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și reînoui ori și când dela 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa la-muritu și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

MARIAZELLER, o o

Picăturile de stomach

carī au efectū escelentū în contra tuturor bōlelor de stomachū, suntū unū medicamentū neaparatū de lipsă pentru orī-ce casă.

Simptomele din care se cunosc bōlele de stomachū sunt: lipsa de apetitū, slăbiciunea stomachului, respirațiune cu mirosū greu, umflare (vēnturi), răgăiatū acru, colicā, catarū de stomacū, producere excesivă de flegmā, gâlbini re, greață și vomare, căreia la stomachū, constipațiune sēu incuare.

Si la durere de capū, încărcarea stomachului cu mîncări și beuturi, limbrici, suterințe de splina, ficatū și hemoroide, aprobatū ca medicamentū sigurū de vindicare.

La boale indicate s'a constatāt picăturile Mariazeller, ca celū mai bunū leacū, care confirmā sute de testimonii. Prețul unei sticle împreună cu prescrierea de intrubuințare **40 cr.** sticla, indoitū de mare **70 cr.** Expediția centrală prin farmacistul **Carl Brady, Krensier (Moravia)**. Sē se observe marca de contrafacere și subscrierea.

Picături veritabile suntū numai acelea pe acărōr emalage este lipitā o fāșiā verde cu cuvintele „Bezeuge die Echtheit.” Acēsta fāșiā pōrtā și subscrierea mea

Veritabile se aflā în Brașov: la farmacia Jekelius Wwe, farm. Victor Roth, farm. Jul. Hornung, farm. Franz Kelemen la „Biserica albă,” farm. Eduard Kugler la „Hygiea,” farm. Gust. Jekelius în Husszufalu, farm. H. G. Obert Brașov. 25—*

Anunțuri
(insertiuni și reclame)

Suntū a se adresa subscri-sei administrațiunii. In casulū publicării unui anunț mai

mult de odată se face scādēmētū, care cresce cu câtū publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

PILULELE pentru CURĂȚIREA SÂNGELUI

mai nainte numite „PILULELE UNIVERSALE” ale lui

I. P S E R H O F E R

merită cu totū dreptulū numirea din urmă, deōre-ce în faptă suntū fōrte multe bōle, la carī aceste pilule au probatū efectulū lorū escelentū.

De mai multe decenii suntū aceste pilule lăpate și puține familii se vorū afla la carī arū lipsi o mică proviziune din acestū medicamentū de casă escelentū.

S'au recomandatū și se recomandā de cātrā mulți medici aceste pilule ca medicamentū de casă, cu deosebire în contra tuturor suferințelor, ce provinū în urma relei mistuiri și constipații, precum: perturbarea în circulațiunea feriei, suferința de ficatū, slăbirea mațelorū, colica cu vēnturi, congestiunea la creeri hāmoroide (vina de aur) și c. l.

Prin proprietatea lorū purificătoare de sângerū au cu deosebire bunū efectū asupra anemiei și asupra bōlelor ce isvorēscū din acēsta, precum: gâlbinare, dureri de capū nervōse ș. a. m. Aceste pilule purificătoare de sângerū lucrēză așa de ușorū, încātū nu pricinuescū nici cele mai mici dureri și pentru aceea le pōte folosi și cele mai slăbite persoane, chiar și copiii fără nici o temere.

Aceste pilule purificătoare de sângerū se preparā veritabile singurū numai în farmacia „zum gold. Reichsapfel” a lui **I. Pserhofer** Singerstrasse Nr. 15 la Viena și costā o cutiā cu 15 pilule **21 cr.** v. a. Un sul cu 6 cutii costā **1 fl. 5 cr.**, trimițēndu-se nefrancatū cu rambursā **1 fl. 10 cr.** Dēcā se trimite suma banilorū înainte, costā unū sulū cu pilule **1 fl. 25 cr.** inclusive francare, 2 suluri **2 fl. 30 cr.**, 3 suluri **3 fl. 35 cr.** 4 suluri **4 fl. 40 cr.**, 5 suluri **5 fl. 20 cr.**, 10 suluri **9 fl. 20 cr.** Mai puținā de unū sulū nu se pōte espeda.

N.B. În urma lăperei lorū celei mari, se imităzā aceste pilule sub diferite forme și numiri, de aceea se face rugarea a cere anume „Pilule purificătoare de sângerū ale lui **I. Pserhofer** și numai acelea suntū veritabile, a cărorū instrucțiune pentru folosire este provēdūtā cu iscălitura **I. Pserhofer**, și carī pōrtā pe capacul cutiei totā aceeași iscălitură în colorē roșiā.

Dintrā nenumăratele scrisori, prin carī consumenții acestorū pilule mulțamescū pentru redobēndirea sânatății după cele mai varii și grele bōle, lāsămū sē urmeze aci puținē numai, cu observarea, că ori-cine a întrebunțatū cdatā aceste pilule, le recomandā mai departe.

Kōln, 30 Aprilie 1893.

Stim. D-le Pserhofer! Binevoiesc de a mi trimite erāși 15 suluri din escelentele D-tale piluli pentru curățirea sângerului cu rambursā postală. Cu acēstā o asie Vē aducū mulțămiriile mele pentru efectulū de minune alu piluriorū D-tale.

Cu distinsā stimă,
Franz Pavlistik, Kōln, Lindenthal.

Hrasche lângă Flodnie 12 Sept. 1887.

Stim. D-le! A fostū voința lui D-deu că pilulele D-v. au ajunsū în mânăle mele, și rezultatulū dela acestea îl atribui D-v. Mē recisēmū în patulū de leasā astfelū încātū nu mai puteam lucra și ași fi sigurū deja mōrtā, dēcā nu m'ar fi scāpatū minunatele D-v. pilule. D-deu sē vē binecuvintese de mii de ori. Am confieța, că pilulele D-v. mē vorū face de totū sânetōsā, așa precum a folositū și altora.

Theresia Kuific.

Wiener-Neustadt, 9 Dec. 1887.

Stim. D-le! În numele mātusei mele de 60 ani îi exprimū cea mai căldurōsā mulțămire. Dēnsa a suferitā 5 ani de catarū la stomacū cronicū și de apă. Viēța i era unū chinū și sē credea deja de perdatū. Prin întēmplare a căpātātū o

cutiā cu escelentele D-v. Pilule purificătoare de sângerū, și după o întrebunțare mai îndelungatā s'a vindecatū.

Cu distinsā stimă, **Iosefa Weinzettel.**

Eichengraberamt bei Gfahl,
27 Martie 1889.

Stim. D-le! Subsemnatulū se rōgā a mai trimite 4 suluri cu pilulele D-v. în adevērū folositoare și escelente. Nu potū înțelēsa fără ca sē Vē exprimū recunoștința mea în privința valōrei acestorū pilule, și le voi recomandā unde numai se va putē tuturor suferințilorū. Vē autorizez, ca acēstā a mea mulțămītā sē o folosiți după placū și pe cale publicā. Cu distinsā stimă **Ignaz Hahn.**

Gotschdorf bei Kohlbach, Oestr. Schlesien, 8 Oct. 1888.

Stim. D-le! Vē rog a mi trimite unū sulū cu 6 cutii din pilulele D-v. universale purificătoare de sângerū. Numai minunatelorū D-v. pilule am sē mulțamescū, că am scāpatū de o suferința de stomachū, care m'a chinatū 5 ani. Aceste pilule n'are sē-mi lipsescū și cdatā și exprimū prin acēsta mulțămire cea mai căldurōsā.

Cu cea mai mare stimă, **Ana Zwicki.**

Ca veritabile suntū a se privi numai acēle pilule a cărorū instrucțiune este provēdūtā cu iscălitura **I. Pserhofer**, și carī pōrtā pe capaculū fiā-cărei cutii totū aceeași iscălitură în colorē roșiā.

Susamintele specialități se aflā și în Budapesta la farmacistulū **I. von Török, Königsgasse 12.**